

KLAGANDE

Föreningen Nordulv, 875003-6868

MOTPART

Länsstyrelsen i Jämtlands län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Jämtlands läns beslut den 2 april 2021 (bilaga 1)
dnr 218-2917-2021

SAKEN

Skyddsjakt efter varg; fråga om avskrivning

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avskriver målet från fortsatt handläggning.

BAKGRUND OCH PARTERNAS INSTÄLLNING M.M.

Länsstyrelsen i Jämtlands län beslutade den 2 april 2021 om skyddsjakt efter en varg inom Njaarke och Jovnevaerie samebyar, från och med den 2 april till och med den 12 april 2021. Länsstyrelsen beslutade att beslutet ska gälla utan hinder av att det överklagas. Detaljer, villkor och skäl för beslutet framgår av bilaga 1.

Föreningen Nordulv yrkar att beslutet ska inhiberas och upphävas. Föreningen Nordulv begär också att målet ska avgöras oberoende av om vargen lever eller inte.

Länsstyrelsen, som inte funnit skäl att ändra sitt beslut, lämnade överklagandet och handlingarna i ärendet till förvaltningsrätten den 7 april 2021. I samband med överlämnandet har länsstyrelsen framfört att vargen i det aktuella beslutet avlivats den 3 april 2021.

Förvaltningsrätten har denna dag avskrivit mål nr 632-21, gällande samma beslut men överklagat av en annan förening, därför att vargen avlivats.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Förvaltningsrätten konstaterar att den varg som berörs av det överklagade beslutet är avlivad och skyddsjakten är avslutad. Frågan i målet har därmed förfallit. Förvaltningsrätten bedömer inte att det framkommit sådana omständigheter som innebär att det finns ett befogat intresse att ändå pröva målet i sak. Målet ska därför avskrivas från fortsatt handläggning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Överklagandet ska ges in till Förvaltningsrätten i Luleå men vara ställt till Kammarrätten i Sundsvall. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

██████████

rådman

██████████ har föredragit målet.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Naturvårdsenheten

Beslut

Datum
2021-04-02

Diarienummer
218-2917-2021

Njaarke sameby
Jovnevaerie sameby

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ

INKOM: 2021-04-07
MÅLNR: 651-21
AKTBIL: 3

Beslut om skydds jakt efter varg inom Njaarke och Jovnevaerie samebyar

Beslut

Länsstyrelsen i Jämtlands län beviljar skydds jakt efter en (1) varg inom Njaarke och Jovnevaerie samebyar. Beslutet omfattas av de villkor som följer nedan.

Länsstyrelsen beslutar också att detta beslut ska gälla utan hinder av att det överklagas. Hur beslutet kan överklagas framgår av bilaga 1.

Villkor

NÄR FÅR SKYDDSJAKTEN BEDRIVAS?

Skydds jakten får bedrivas från och med 2 april till och med 12 april 2021. Skydds jakten får genomföras under hela dygnet.

Varje jakt tillfälle initieras av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska inför varje jakt tillfälle kontakta på telefon **010-225 30 40**. Länsstyrelsen avlyser skydds jakten om tillåtet antal vargar fällts eller påskjutits innan jakt tiden löpt ut.

Länsstyrelsen äger rätt att omedelbart avlysa jakten om förutsättningarna för skydds jakt förändras eller om jakt förhållandena förändras på ett sådant sätt att jakten inte kan genomföras i enlighet med gällande bestämmelser samt villkoren i detta beslut.

VAR FÅR SKYDDSJAKTEN BEDRIVAS?

Skydds jakten får bedrivas inom jakt området enligt bilaga 2.

Länsstyrelsens personal som finns på plats får besluta att jakt som påbörjats i det angivna området får fullföljas även utanför området. Jakt får ske på annans mark.

VILKA DJUR FÅR FÄLLAS?

Skydds jakten omfattar en (1) varg.

VILKA FÅR GENOMFÖRA SKYDDSJAKTEN?

Länsstyrelsen utser efter samråd med samebyn jakt ledare. Jakt ledaren får utse ett begränsat antal personer som får delta i skydds jakten. Länsstyrelsens kontaktperson nås via Länsstyrelsens rovdjurstelefon **010-225 30 40**.

Beslut

Datum
2021-04-02

Diarienummer
218-2917-2021

Jaktledarens ansvar

Jaktledaren ansvarar för att:

- informera Polismyndigheten när skyddsjakten påbörjas samt vid skydds jaktens slut samt om djuren fällts eller påskjutits innan jakttiden löpt ut
- om möjligt informera berörda markägare samt jakträttshavare om skyddsjakten
- vid behov kunna uppvisa dokumentation på vilka personer som deltagit vid respektive jakttillfälle
- försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra vilt kan finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen
- sådana kommunikationsmedel används under skyddsjakten så att villkoren i detta beslut kan uppfyllas
- samtliga jakttagare känner till beslutet och dess villkor i sin helhet

JAKTMEDEL OCH JAKTMETODER

I Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) anges vilka vapen och kulpatroner som får användas vid jakt efter varg.

Om det krävs för effektivt genomförande får skyddsjakten bedrivas med hjälp av hund. Maximalt tre (3) hundar får släppas efter en och samma varg under ett och samma dygn.

För att skyddsjakten ska kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt bedömer Länstyrelsen att undantag från förbudet att nyttja motordrivet fortkaffningsmedel vid skydds jakt ska utfärdas. Utsedda jakttagare får, utan närvaro av Länstyrelsens fältpersonal, söka efter samt ringa djuren med motorfordon. Om behov av ompostering finns får utsedd jaktledare och utsedda jakttagare frakta vapen på skoter i terräng.

Förföljande och avlivning från snöskoter och helikopter får endast utföras av personal särskilt utsedd av Länstyrelsen. Skyddsjakten får bedrivas med hjälp av helikopter under förutsättning att såväl pilot som skytt har erfarenhet av sådan verksamhet.

HANTERING AV FÄLLD VARG

Länstyrelsen beslutar att det fällda djuret tillfaller staten och i sin helhet omhändertas av Länstyrelsen.

Bakgrund

ANSÖKAN

Den 2 april 2021 ansöker Njaarke och Jovnevaerie samebyar om skydds jakt efter en varg söder om Rönnöfors. Vid ansökan framkommer att området är ett viktigt flyttstråk för de renar som kommer österifrån för att gå upp mot fjällen och kalvningslanden för den annalkande kalvningen. Sökande från båda samebyarna uppger att omkring 1000-1500 renar ska passera genom området under den närmaste tiden.

Beslut

Datum
2021-04-02

Diarienummer
218-2917-2021

På morgonen den 2 april har sökande från Jovnevaerie sameby hittat en ren som han menar har dödats av varg under natten.

FÖREKOMST AV VARG I OMRÅDET

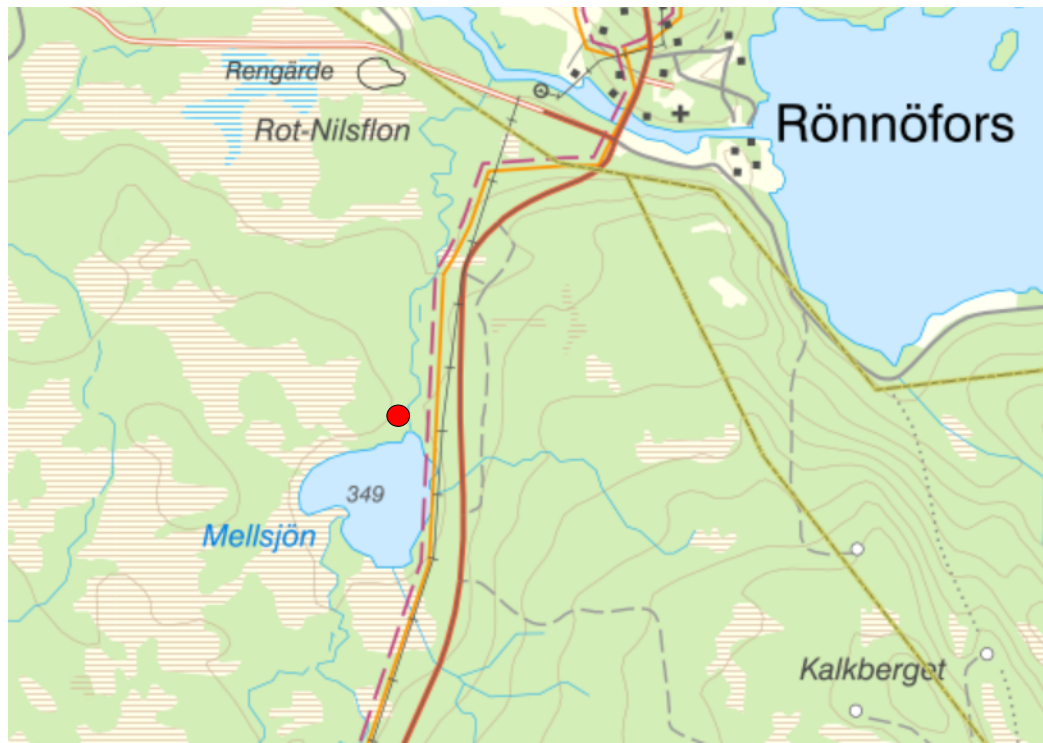
Länsstyrelsens fältpersonal har under dagen den 2 april varit på plats i området och har kunnat kvalitetssäkra spår av en varg som jagat i området vid Mellsjön. Där har fältpersonalen också dokumenterat en ren som är dödad av varg.

Under de senaste sex månaderna har ingen dokumentation gjorts av varg i det direkta närområdet. Den 17 februari dokumenterades en skandinavisk varghane, individ G122-19 med ursprung i Björnås 4, längre söderut mellan Myrviken och Oviksfjällen.

Länsstyrelsen har i dagsläget inga rapporter om eller indikationer att någon finsk-rysk varg kan befinna sig i Jämtlands län och då specifikt i det berörda området.

SKADEBILD

Området där vargen jagat och befinner sig är precis i ett område som används som flyttstråk för samebyarnas renar då de kommer upp mot fjällen från vinterbetet som är beläget längre österut. Skadebilden består i att vargen jagar, stressar och skingrar renar under denna känsliga tid men också i direkta skador, hittills har en vargdödad ren kunnat dokumenteras i området. Skadebilden består också av att vargen befinner sig i ett område som är nödvändigt för samebyarnas renar att passera för vidare flytt mot kalvningslanden (figur 1).

Figur 1: Den röda cirkeln visar ungefärligt var en ren har dödats av varg under natten 1-2 april 2021. De grönbruna linjerna som ligger i sydöst-nordväst visar var samebyarnas flyttleder är utmarkerade enligt Sametingets kartor. (Länsstyrelsen, 2021)

Beslut

Datum
2021-04-02

Diarienummer
218-2917-2021

Skäl

Naturvårdsverket fattade den 21 april 2020 med stöd av 24 a § jaktförordningen (1987:905) beslut (NV-00303-20) om att överlämna rätten att besluta om skyddsjakt efter björn, varg, lo och järv till vissa länsstyrelser.

Beslutet fattas med stöd av 9, 18, 21, 22, 23 a tredje punkten, 23 b och 24 d §§ jaktförordningen. I beslutet har även reglerna i artikel 12 och undantagsreglerna beträffande jakt i artikel 16 i Art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) beaktats.

Med stöd av 59 § jaktförordningen gäller detta beslut utan hinder av att det överklagas.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen gör en samlad bedömning i varje enskilt fall. Länsstyrelsen bedömer skadornas omfattning, förväntad skadebild, om skadeförebyggande åtgärder gjorts och vilka möjligheter till förebyggande av skada som finns samt möjlighet till annan lämplig lösning än skyddsjakt. Länsstyrelsen bedömer om skyddsjakt kan försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för arten. Länsstyrelsen beaktar också vargstammens utveckling i landet som helhet. Vidare bedömer Länsstyrelsen om det går att identifiera speciellt skadegörande individer eller särskilt skadeutsatta områden.

ALLVARLIG SKADA

Renarna som kommer upp mot kalvningslanden består av utvalda avelsdjur som i sin tur till största delen är högräktiga vajor. Det är dessa djur som utgör kapitalet för renhjordarna och vid kraftiga störningar, till exempel från vargar, under denna känsliga period precis innan kalvning riskeras förlust av dessa renar och de ännu ofödda kalvarna. Vid stressen från störningarna riskerar vajorna, utöver att själva dödas, också att till följd av stress kasta sina kalvar vilket medför att den enskilda renägarens framtida inkomst äventyras på både kort och lång sikt. I de fall vajorna dödas riskeras alltså förlust av såväl avelsdjur som kommande generation av renar. Det minskar, och kan i värsta fall, innebära att möjligheten till framtida slaktuttag för samebyn och den enskilda renägaren försvinner vilket ger negativ effekt på samebyns renhjord och därmed ekonomi över längre tid än den här säsongen. Detta bedöms av Länsstyrelsen som allvarligt och den uppskattade skadan överstiger vad som kan anses normalt eller rimligt att tolerera.

Vargen befinner sig i ett nyckelområde för samebyarna eftersom området används som flyttstråk för de renar som under vintern betat längre österut. Renarna måste passera detta område och vargens närvaro riskerar att förhindra detta. Om vargen tillåts vara kvar i område kan skadan bli allvarlig både i form av direkt dödade renar och till följd av att renarna inte kan passera området i tid för att ta sig upp till kalvningslanden innan vårens kalvning. Renarna återvänder årligen till ungefär samma platser i fjällen för att kalva och för att ta sig dit måste uppåt 1500 renar passera denna plats under den närmaste tiden. I det fall renarna blir kvar nere på skogslandet riskerar de att bli mer utsatta för predation av samtliga stora rovdjur i området och de kan också tvingas kalva i områden som inte är optimala för detta vilket kan leda till ökad kalvdödighet vilket

Beslut

Datum
2021-04-02

Diarienummer
218-2917-2021

kan få till följd att produktionen i renhjorden sjunker avsevärt. Vidare kan ytterligare kaskadeffekter uppstå om renarna inte kan passera platsen i tid innan kalvningen, till exempel en betydande svårighet att samla in renarna senare på säsongen under barmarksförhållanden. Ofullständiga samlingar har effekter på flera av renskötselns kommande stadier senare under året, till exempel kalvmärkning, skiljning och renräkning.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att det är stor sannolikhet för att allvarlig skada kommer uppstå och att situationen sannolikt kommer förvärras om vargen tillåts vara kvar.

GYNNSAM BEVARANDESTATUS

Naturvårdsverket fastställde under inventeringssäsongen 2019/20 vargstammen till 36,5 föryngringar, motsvarande 365 individer. Detta innebär att vargstammen bedömdes ligga över referensvärdet för gynnsam bevarandestatus som är 30 föryngringar, motsvarande 300 individer. I Naturvårdsverkets beslut¹ (NV-02807-20) bedömer myndigheten att den skydds- och licensjakt som genomförts de senaste åren inte har försvårat upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus. Naturvårdsverket skriver i samma beslut att de bedömer att ett framtida uttag för skyddsjakt som hålls på liknande nivåer som tidigare inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för vargen i Sverige. Mellan år 2017 och 2019 fälldes i genomsnitt 18 vargar per år med en årlig differens på 10 till 26 vargar². Fram till och med den 1 april har färre än 10 vargar fällt i Sverige under skyddsjakt 2021. Länsstyrelsen bedömer därför att detta beslut ligger i linje med Naturvårdsverkets bedömning angående det totala nationella uttaget av varg under skyddsjakt.

Följande text är utdrag ur rapporten Inventeringsresultat för lodjur, järv, varg och kungsörn för Jämtlands län 2019/2020 som publicerades 30 oktober 2020:

Jämtlands län har under de senare åren haft en stationär vargpopulation i de sydliga delarna av länet. Med den täthet av varg som råder i grannlänen söder och öster om Jämtland, har det blivit mer regel än undantag att det årligen vandrar in ungvargar i länet. Flertalet av dessa individer har avlivats under skyddsjakt. Enligt gällande instruktioner för regelbunden eller tillfällig förekomst inom renskötselområdet ska vargar som förekommer i länet under tiden 1 juli–30 juni tas med i denna rapport. De vargar som observeras efter detta datum kommer tas med i nästa årsrapport. Länet berörs av tre vargrevir fördelade på två familjegrupper samt ett revirmarkerande par:

Prästskogen: C-2019-0382, familjegrupp. Delas med Gävleborgs och Västernorrlands län. Familjegrupp om minst 9 djur.

Krokvattnet: C-2019-0401, familjegrupp. Delas med Gävleborgs län. Familjegrupp om minst 7 djur. C-2020-0004:

¹ Naturvårdsverket, 2020. Beslut om att överlämna möjligheten att fatta beslut om licensjakt på varg till länsstyrelserna

² Naturvårdsverket, 2020. Överlämnande av rätten att besluta om skyddsjakt på björn, varg, järv och lodjur till länsstyrelserna

Beslut

Datum
2021-04-02

Diarienummer
218-2917-2021

Revirmarkerande par norr om Överhogdal. Avlivades under skydds jakt under vintern 2019

Utöver vargarna ovan har 17 individbestämda vargar berört länet.

Utifrån ovan nämnda uppgifter konstaterar Länsstyrelsen att det i Jämtlands län under senaste inventeringsåret förekommit flera tillfälliga förekomster av varg som inte etablerat revir samt två revir/familjegrupper som i dagsläget delas med angränsande län.

Undantagets påverkan på det lokala beståndet

I Jämtlands län har det funnits en stationär vargpopulation de senaste åren trots ett årligt uttag genom skydds jakt. De senaste åren har detta uttag varierat i ett årligt intervall mellan tre och 14 vargar (tabell 1).

Tabell 1. Sammanställning över antal vargar fällda på skydds jakt per år i Jämtlands län.

Årtal	Antal vargar fällda på skydds jakt
2015	5 vargar
2016	7 vargar
2017	9 vargar
2018	3 vargar
2019	14 vargar
2020	7 vargar

Jämtlands län har en miniminivå på en vargföryngring, vilket också är den enda fastställda i norra förvaltningsområdet. Naturvårdsverket fastställde den 2 juni 2020 inventeringsresultatet för vintern 2019/20. I rapporten Bestandsövervakning av ulv vintern 2019–2020 framgår att norra förvaltningsområdet har 1,2 föryngringar av varg.

Länsstyrelsen menar även att storleken på det nationella beståndet påverkar hur många vargar som vandrar in i Jämtlands län, vilket styrks av det faktum att cirka 60 procent av de vargar som fällts genom skydds jakt i länet det senaste året har varit vargar från andra rovdjursförvaltningsområden.

Under 2020 fälldes sju vargar på skydds jakt i länet. Denna siffra överensstämmer väl med tidigare års uttag av varg genom skydds jakt och Länsstyrelsen gör därför bedömningen att undantaget inte kommer att påverka det lokala beståndet negativt över tid, i synnerhet då skydds jakten bedrivs i ett område där det inte finns något etablerat revir och den senaste inventeringen inte har kunnat påvisa någon föryngring. Detta då det som nämnts ovan har funnits en stabil vargpopulation i Jämtlands län trots ett årligt uttag genom skydds jakt som varierat mellan tre och 14 vargar. Länsstyrelsen har således ingen anledning att tro att detta års undantag genom skydds jakter skulle ha en mer negativ effekt på det lokala beståndet än tidigare års skydds jakter.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att uttaget av en varg med stöd av detta beslut inte förhindrar eller allvarligt försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus i dess naturliga utbredningsområde.

Beslut

Datum
2021-04-02

Diarienummer
218-2917-2021

ANNAN LÄMPLIG LÖSNING

Den skadeförebyggande metod som normalt fungerar bäst mot predation på ren är att hålla väl samlade hjordar. Varg jagar med en metod som innebär att renhjordarna skingras och sprids över en stor yta vilket medför ökad exponering för predation av både varg och andra rovdjur.

Andra alternativa metoder som diskuterats är:

1. Låta renarna kalva i skogslandet

Renarna återvänder till mer eller mindre samma platser i fjällen varje år. Dessa kalvningsområden har särskilt bra förutsättningar för kalvning vad gäller skydd och födotillgång. Om renarna tvingas kalva i skogslandet är risken stor att de utsätts för ökad risk i samband med kalvningen, båda avseende yttre förutsättningar samt predation från rovdjur.

2. Avvakta att vargen självmant lämnar området

Länsstyrelsen bedömer att det är osannolikt att vargen självmant lämnar platsen då den i området har god tillgång på föda i form av en stor mängd renar. Samebyarnas renar är också i och på väg in i område i stor mängd den närmaste tiden varför utrymmet att avvakta är mycket litet innan allvarlig skada inträffar.

3. Störa, mota bort eller flytta vargen

Erfarenheter av tidigare försök att mota bort och/eller flytta vargar från områden med ren visar att vargarna återvänder till renarna, varför detta inte är en metod som kan förväntas hjälpa i denna situation. Vidare bedömer Länsstyrelsen det osannolikt att skrämning av eller försök att mota bort vargen kommer avhjälpa problemet för rennäringen. Renarna kommer till området österifrån och i väst finns kalvningslanden. Vidare finns också renhjordar från samma och andra samebyar både norr och söder om området.

4. Ökad bevakning

Samebyns renhjordar bevakas redan i den utsträckning som är resursmässigt möjligt. Nattetid, då de flesta jaktförsök av varg genomförs, är det också svårt att upptäcka och avvärja ett pågående angrepp, varför effekten av ökad bevakning och närvaro vid hjorden har begränsad, om någon, effekt.

Mot bakgrund av detta bedömer Länsstyrelsen att det saknas annan lämplig lösning.

BESLUTETS VERKSTÄLLIGHET

Länsstyrelsen bedömer att risken för allvarlig skada är överhängande och att skyddsjakten bör verkställas så snart som möjligt.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2021-04-02

Diarienummer
218-2917-2021

Information

Jakt som inte följer angivna villkor sker utan stöd av detta beslut och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott återfinns i 43 och 44 §§ samma lag.

Länsstyrelsen erinrar om 22 § jaktförordningen där det framkommer att ett skjutvapen som förvaras i ett motordrivet fortskaffningsmedel inte får ha ammunition i vapnets patronläge eller magasin.

Länsstyrelsen erinrar om att skyddsjakten enligt 27 § jaktlagen ska bedrivas på ett sådant sätt att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara.

Delaktiga i beslutet

Detta beslut har fattats av vilt- och fältschef [REDACTED] efter föredragande av naturvårdshandläggare [REDACTED].

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilaga 1. Hur beslutet kan överklagas

Bilaga 2. Karta över jaktområde

Kopia till

Naturvårdsverket
Polisen
Statens Veterinärmedicinska Anstalt
Skandulv
Viltförvaltningsdelegationen i Jämtlands län

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Beslut

Datum
2021-04-02

Diarienummer
218-2917-2021

Bilaga 1. Hur beslutet kan överklagas

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten. Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länstyrelsen i Jämtlands län, 831 86 Östersund. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till jamtland@lansstyrelsen.se. Det ska du göra därför att Länstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till förvaltningsrätten.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länstyrelsen inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas eller inte. Om någon annan part överklagar beslutet, till exempel en kommun eller annan myndighet, är tiden tre veckor från det datum som står på beslutet.

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer, adress till bostaden, telefonnummer där du kan nås, eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

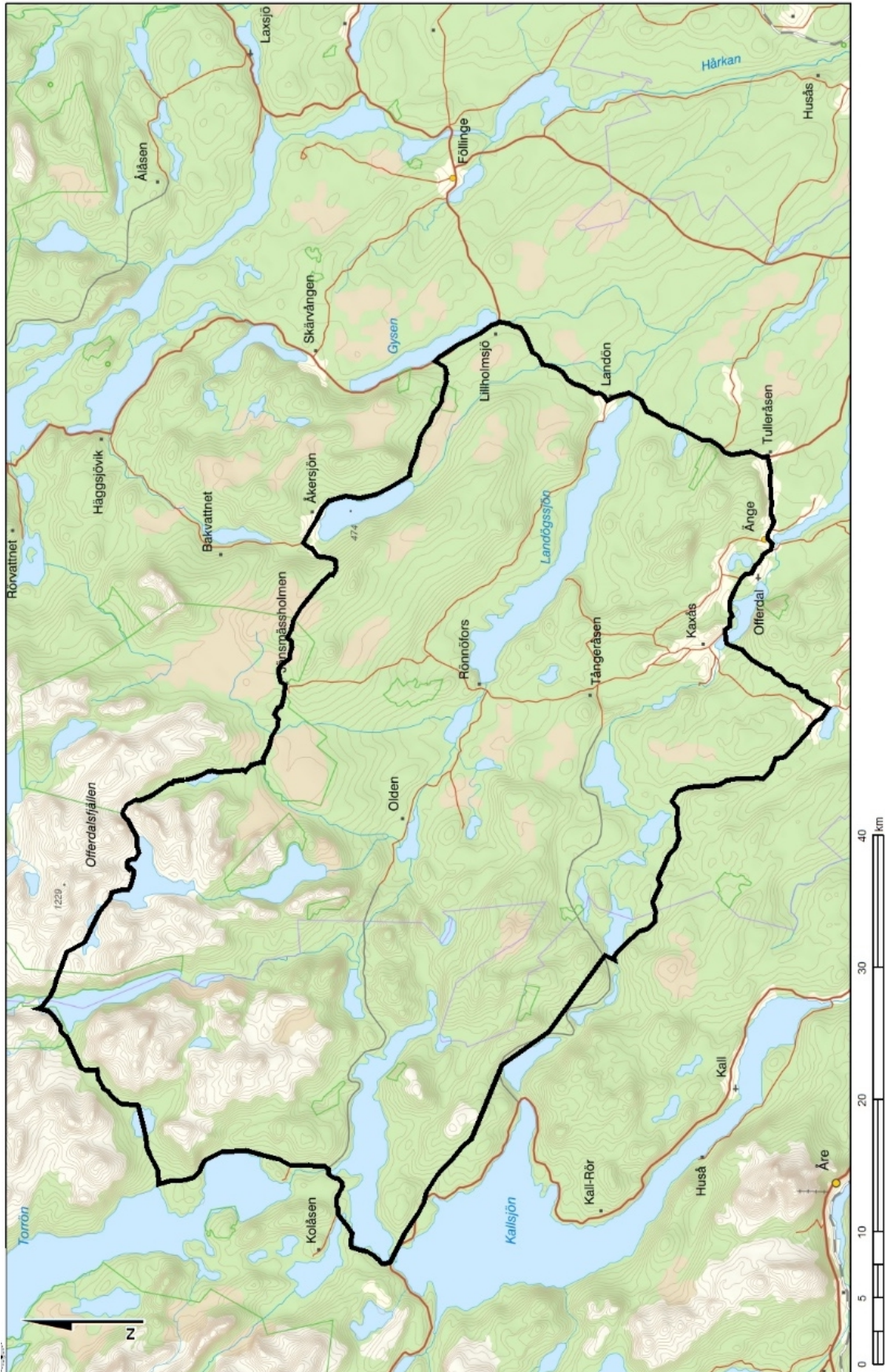
Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länstyrelsen, telefon 010 - 225 30 00. Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.

Bilaga 2. Karta över jaktområdet

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.